

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Hyemalis Et Verna Ab Adventu Ad Pentecosten. - Insertis aliquot
Allocutionibus Academicis

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus III. Dominica III. Adventus. Lectisternia Sacra. Thema. Vox
clamantis in deserto : dirigite viam Domini. Joan 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47077](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47077)

DISCURSUS III.

Dominica III. Adventus.

Lectisternia Sacra.

T H E M A.

Vox clamantis in deserto : dirigite
viam Domini. *Joan. 1.*

S Y N O P S I S.

- I. Romani indicebant in delubris Deorum lectisternia ut Deos placarent, nos peccatoribus noxios pulillos subtrahere volumus, ut meliores substernamus.
- II. Spes & desperatio sunt pulilli impenitentium, ambo periculosi. Indormiunt paleis qui nimium sperant.
- III. In iudicium quippe incidunt, qui de misericordia Dei nimium presumunt.
- IV. Non exercet Deus iudicium sine misericordia, nec hanc sine illo, utrumque in Deo decet agnoscere.
- V. Quod est osculari & rigare lachrymis cum Magdalena utrumque pedem Christi.
- VI. Unde nullus se debet securum arbitrari, nisi cum amplius peccare non poterit.
- VII. Et ideo Deus ostendit desperantibus indulgentia portum, spe nimiam periclitantibus fecit diem mortis incertum. Media via incedere tutissimum est, amare misericordem, metuere justum.
- VIII. Quare pro pulillis spei nimie & desperationis substernamus nobis pulillos Iustitie & Iudicij, & nos ipsos dijudicando efficiamur Iusti, sic preparabimus sedem Deo.
- IX. Vti vanus quidam juvenis, qui audiens ab Asceta subter te sternetur tinea, supposuit sibi pulillum Iudicij per poenitentiam, & Iustitie per reconciliationem cum Deo. Ita securè dormitur.

Vox

Vox clamantis in deserto : dirigite
viam Domini. Joan. 1.

I.

Etus Romanorum mos erat, si coelestes minæ, terroresve, aut tetra nuntiarentur prodigia, si novæ in cælo faces aut crinita sidera conspicerentur, si voces insolitæ auditæ fuissent, ad placandas Deorum iras, & mala averruncanda ferias indicere aut *Lectisternia* tribus constatis lectis Iovi, Vulcano, & Minervæ, quod hi fulminum jactus in potestate habere crederentur decernere. Erant autem *Lectisternia* seu pulvinaria apparatus Dijs lecticæ in delubris, in quibus Numina pro majestate juxta aras sublimia extabant. Tali Deorum cultu existimavit supersticiosa antiquitas, se mala urbi imminencia evitare posse, & iratos Deos conciliare: *Observatumquè est* (inquit Alexander ab Alexandro) *ut quoties obsecrationes supplicationesquè aut Lectisternia indicerentur, à jurgijs & litibus temperarent, vinculisquè vincula demerent.* Toto hoc sacri Adventus tempore nuntiat nobis S. Mater Ecclesia coelestes minas, signa in sole, stellas de cælo cadentes, voces insolitas; invitatur fideles ad placandam iram veri Numinis, ad tollenda peccatorum vincula; & hodie rursum auditur *Vox clamantis in deserto.* Agite ergò Auditores mei, adornemus *Lectisternia*; non illa quidem, quæ Romanis usitata fuerunt, sed meliora, quæ Christianos decent. Peccatores somno sepultos præcedentibus duabus Dominicis excitare conati sumus: adhuc dormiunt & dormitant multi, adhuc mollibus pulvillis incubant. Excutiamus

*Alex. ab.
Alex. Gen.
dier. lib. 5.
c. 27.*

D

mus

mus illorum pulvinaria, & meliores dormientibus substernamus pulvillos. Hæc sint hodie nostra *Lectisternia sacra*. Vos interim Auditores mihi dicturo *dirigite viam* sedulâ attentione.

Macrob.
Saturn.
lib. 2. c. 4.

II. Augustus Imperator referente Macrobio, audiens sub hasta venundari Equitis Romani, qui diu ære alieno gravatus sine cura vixerat, nuper defuncti bona, petijt sibi emi ejus culcitram. Mirantibus Domesticis ait: *Habenda est ad somnum culcitra, in qua ille cum tantum deberet dormire potuit*. Profectò indurati peccatores debent habere mirabilem culcitram, in qua dormire possunt cum sint tanti debitores Dei! Non peto ego tali culcitra, talib' pulvinaribus indormire: nec vobis ejusmodi *Lectisternia* opto. Adverto enim quàm noxijs & periculosis pulvillis peccatores impœnitentes, & sine Dei timore in scelera proruentes indormiūt, ut potiùs optandum sit illis ejusmodi pulvillos omni conatu subtrahere, quàm pati ut in ijs æternæ mortis lethargo occupentur. De Achæo Callicone memorat Eustathius, quod dormiturus consueverit fictile vas pulvinaris loco supponere capiti. Verùm quia duritiè illius offendebatur, idem vas paleis conquistis implebat, ut mollius cubaret, imaginariâ molitudine se consolans. Idem agunt quotidie peccatores inveterati, substernunt sibi geminos pulvillos fictiles & testeos, ut mollius cubent, alterum ex consideratione peccatorum suorum & inferni, quem sciunt se esse promeritos, durum valde & tamen fictilem quia *Dura sicut infernus æmulatio*. Ut verò huic duritiè remedium adhibeant, paleis inanis spei pulvillum explent, quo suffulti suaviùs se posse indormire existimant. Spes igitur & desperatio

Eustath.
Com. in
Odyss.

ratio est geminus peccatorum pulvillus, qui cum durum infernum metuunt, & de salute desperant, imaginariam quandam, & inanem spem & securitatem concipiunt, quam ab immensâ misericordiâ DEI mutuuntur. Futurum nempè credunt, ut in fine vitæ poeniteant, & post innumera peccata nihilominus misericordiam consequantur. Sed *mentita est iniquitas sibi*. Indormit paleæ qui nimium sperat. De his pronuntiat Job : *Domus eorum secure sunt, & non est virga DEI super illos.* Sed paulò post subjungit : *Erunt sicut paleæ ante faciem venti.* Frustrabuntur spe suâ, cum minimè cogitaverint, & ferò se deceptos videbunt.

Iob. 21.

III. Horum periculum attentitùs considerans Augustinus aiebat : *Ex utroque homines periclitantur, & sperando & desperando. Sperando quis decipitur qui dicit : bonus est DEUS, misericors est DEUS : faciam quod mihi placet, quod lubet : laxem habenas cupiditatibus meis, impleam desideria animæ meæ. Quare hoc ? quia misericors est DEUS, mansuetus est DEUS. Spe isti periclitantur. &c. Metuendum est, ne te occidat spes, & cum multum speras de misericordia, incidas in iudicium.* Quasi diceret : Peccator semper ad extrema tendit, nescius tenere medium virtutis iter. Nam vel considerat justitiam DEI solam, & conscius sibi malè transactæ vitæ in desperationem prolabitur : vel considerat misericordiam DEI solam, & velut de ea securus mala perpetrat, innixus nimix spei peccata peccatis accumulât, quasi DEUS non foret justus. Sed metuendum est, ne te occidat hæc spes. Pessimè argumentaris. Deus est misericors, ergo peccabo. Deus est bonus, ergo ego malus ero : Deus me amat, ergo odio illum habebò. Substernis tibi quidem pulvillum longè pretiosiore, quam fuerit Regum Persarum

S. August.
Tract. 23.
in Evang.

de quo Athenæus : ad caput lecti regij reposita erant quinquaginta millia talentorum auri, quæ vocabantur *Pulvinus Regius*: longè siquidem pretiosior est misericordia Dei, quàm omneaurum; sed abutentibus eâ est pulvillus plenus paleis, est pulvillus dormituri in æternitatem, est pulvillus, quo Perseus fratrem Demetrium suffocavit; est pulvillus, quo Fredericus II. Imperator à Manfredo spurio necatus est; est pulvillus, qui Ioanni Pappæ XI. in os ingestus eum extinxit; est pulvillus, quo Carolus Parvus Roberti siciliæ Regis filius Ioannam fratris sui Andreæ uxorem intercluso spiritu è medio sustulit. Et cum *multum speras de misericordia, incidis in iudicium*. Audi super hoc Bernardi categoricam sententiam *Qui sic de misericordiâ ejus sibi blandiuntur, ut à peccatis suis non emendentur, erunt maledicti*.

IV. Psaltes Regius cantaturus DEO laudes acceptabiles, proponit sibi cantare utrumquè justitiam & bonitatem DEI: *Misericordiam & iudicium cantabo tibi*. Cur non solam misericordiam, à qua nihil timendum erat, sed expectandum omne bonum? cur iudicium à quo sibi metuere debuisset peccatis obnoxius? utrumquè dicit se cantaturum, quia scilicet: *Universæ viæ Domini misericordia & veritas* id est verum iudicium, ut exponit Lyranus, quæ premens Cassiodorus inquit, *Potestas Domini semper aut miseretur, aut iudicat. Sed nequè misericordia ipsius sine iudicio; nec iudicium sine misericordia reperitur. Utraquè enim se mutua societate conjungunt. Quid speres miserande homo, si bonitatem ejus compensas malitiâ, indulgentiam obstinatione, patientiam injurijs, nisi severum iudicium? Est misericors, & misericordiarum ejus non est numerus; sed est simul justus, & retribuit cuiquè bona vel mala pro*
meri-

Sebellic.
lib. 8. En-
neod. 5. Io-
vig in
Matth.
Magni vi-
ta. geb. 85
Platin.
Volateran.

S. Bern.
serm. 29. in
Cant.

Psal. 100.

Psal. 24.

Lyran. in
Exodi c.
34. Cassiod.
in Psal.
100.

meritis. Aspice pendentem in Cruce medium inter duos latrones : uterquè latro est, sed unus misericordiam consequitur, alter justitiam : quia *Universæ viæ DOMINI misericordia & veritas.* Ne tibi exemplum salvati nimium blandiatur, ne te nimium ruina damnati perterreat. *Latro perit, latro salvatur : uterque latro : non uterquè justificatus, non uterquè damnatus. Est medius JESUS Crucifixus : justitiâ suâ unum perimit : misericordiâ alterum glorificat,* inquit Bachiarius. Utrumque igitur ex æquo amplectar : *Misericordiam & judicium cantabo tibi Domine.* Doflebo peccata, ut misericordiam consequar, emendabo vitam, ne in judicium incidam : amabo misericordem, timebo justum. *Absit, ut redundantia clementiæ cœlestis libidinem faciat humanæ temeritatis: nemo idcirco deterior sit, quia Deus melior est,* inquit Tertullianus.

Psal. 24.

Bachiav.
Epist. de
laps,Tertull. de
penit. c. 7.

V. De peccatrice Magdalena refert facer Historicus, quod lachrymis cœpit rigare pedes ejus, & osculabatur pedes ejus. non dicit osculabatur pedem unum sed ambos pedes. Suffecerat in contestationem amoris & pœnitentis cordis unum pedem rigare lachrymis, unum basiare, at illa rigabat, osculabatur pedes. Cur ita obsecro? Audi mellifluum Doctorem : *Alterum sine altero osculari non expedit.* Observo hodie in magnatibus, quod die Cœnæ Domini cum se ad humilem pedum lotionem demittunt, unum tantum singulis pauperibus pedem lavent, quia opera sua mensurant non quanto, sed ex quanto. At Magdalena : *Alterum sine altero osculari non expedit.* Adde causam Bernarde : *Nam & solius judicij recordatio in barathrum desperationis inducit, & misericordiæ fallax assentatio pessimam generat securitatem.* Ergo Magdalena ambos pedes abluit, ambos deosculatur, quia

S. Bern.
serm. de
Adventu
Dom.

dum Amat Patrem clementem, Judicem iratum formidat: nec solâ sibi blanditur misericordiâ, nec solâ retrahitur à malo justitiâ. Id agat quisquis per longam inpcœnitentiam in lethargum animæ prolapsus, suavem puluillum misericordiæ divinæ sibi subster- nit. *Utrumque* (monet iterum Bernardus) *utrumque inungat pedem animæ pœnitentis affectus, & nunc misericordiam amplectens, nunc iudicium deosculans, contribulati Spiritus offerat holocaustum.* Obversentur ob oculos non tantum Dei misericordiæ, sed & iudicia, quia sic est erga pœnitentes misericors, ut etiam sit justus in præsumptuosè peccantes & impœnitentes.

S. Bern.
serm. de
B. Magda.

VI. Postulabat aliquando Gregoria nobilis matrona à sancto Pontifice Gregorio, ut à Deo peteret per revelationem cognoscere suorum peccatorum remissionem, quo securior de divinâ gratiâ quietem conscientiæ adipisceretur. Cui sanctus respondit: *Rem difficilem, etiam & inutilem postulasti: difficilem quidem, quia indignus sum cui revelatio fieri debeat: inutilem verò quia securus de peccatis tuis fieri non debes, nisi cum jam in die vitæ tuæ ultimo plangere eadem peccata minimè valebis.* Et adducto Pauli exemplo, qui raptus ad tertium cœlum, semper tamen metuebat, ne reprobus efficeretur, nihil sibi conscius, non tamen per hoc justificatus. Et subjungit: *Perpende dulcissima filia, quia mater negligentiae solet esse securitas: habere ergo in hac vitâ non debes securitatem, per quam negligens reddaris: Scriptum est enim: Beatus vir qui semper est parvidus.* Hæc sapientissimè Gregorius, insinuans quod alibi etiam docuerat. *Nemo ita confidat de misericordiâ, ut adhibere vulneribus suis dignæ pœnitentiæ negligat medicinam: sed quem præsumit sibi piè parcere, semper etiam cogitet & districte iudicare.* Si ergo nullius culpæ

S. Greg.
lib. 6. E-
pist. 186.

S. Greg.
lib. 33.
moral. c.
35.

culpæ te reum agnoscis, nihil quod mordeat conscientiam, invenis: noli ob id præsumere aut temetipsum certum esse de gratiâ Dei suspicari: noli tibi securitatem promittere, quæ maximis sanctis ante vitæ finem concessa non est. Misericordiam Dei amplectere, exora, spera quoad vivis, sed eam tamen tibi non pollicearis nisi cum amplius peccare non poteris.

VII. Quid ni igitur quoad vivimus, cum metu & tremore salutem nostram operamur? Et si quidem misericordiæ Dei innitimur, cur non illicò ad eam properamus? cur in seros annos, in ultimum vitæ articulum pœnitentiam differimus? O fallacem nimium securitatem! *Propter illos*, inquit Augustinus, *qui desperatione periclitantur proposuit Deus indulgentiæ portum: propter illos qui spe periclitantur, & dilationibus illuduntur, fecit diem mortis incertum.* Nos econtra volumus patere dilationibus & procrastinationibus nostris indulgentiæ portum, & dum peccata peccatis superstruimus, speramus misericordiam, quam demeremur. Incerti sumus de mortis horâ, & de die in diem pœnitere differimus, quasi securi de gratiâ Dei, quæ tamen non datur dormientibus, sed vigilantibus. Illos verò ego vigilantes pronuntio non tamen securos, qui sic mediam ingrediuntur semitam inter spem & metum, ut & pœnitendo sperent divinam misericordiam, & per fragilitatem peccando metuunt divinam justitiam. *Hoc medio tutissimus ibis.* Monebat populum Israëliticum Moyses: *Custodite igitur & facite quæ præcepit Dominus Deus vobis: non declinabitis neque ad dextram, neque ad sinistram: sed per viam quam præcepit Dominus Deus vester, ambulabitis, ut vivatis & benè sit vobis.* Monebat etiam ut audirent sacerdotes docentes juxta legem Dei: *Sequerisq; sententiam eorum*

nec

*S. Aug. cit.
sup. Tract.
33.*

Deut. 5.

Deut. 17.

nec declinabis ad dexteram, neque ad sinistram. Monebat etiam Josue grandævus ætate eosdem Israëlitas: *confortamini & estote solliciti, ut custodiatis cuncta, quæ scripta sunt in volumine legis Moysi: & non declinetis ab eis neque ad dexteram neque ad sinistram* Sic ad Auditores meos ego repeto: *confortamini, cum Dei misericordiam consideratis; & estote solliciti, cum ejusdem justitiam perpenditis, & non declinate neque ad dextram indulgentiæ solam. neque ad sinistram iræ & judicij solam, Ut vivatis & benè sit vobis.*

Psal. 88.

VIII. Vos verò peccatores inveterati, & lethargo impœnitentes consopiti nunc adeste: pro duobus puluillis spei nimie & desperationis, alios duos puluillos vobis substerno, in quibus longè suavius, & securiùs indormiatis. Hos justitiam & judicium Psaltes nominat. *Justitia & judicium præparatio sedis tue.* inquit ille. Expectamus adventum Redemptoris, apparamus ei domicilium, præparamus sedem, quam non exigit aliam nisi *Justitiam & judicium*, sed hæc diverso à priore sensu intelligite. Nam justitia non tantùm illa est, quâ Deus scelera vindicat, sed etiam quâ nos justii efficimur: Judicium non tantùm illud est, quod Deus exercet in bonos & malos ferendo sententiam, sed etiam quo nosmetipsos dijudicamus, ut non judicemur à Domino. Præparatio igitur sedis venturi Redemptoris est Justitia, quæ justificat impium, & judicium quo peccator dijudicat se ipsum. His vult ille sibi præparari sedem in anima fidei, ut Bernardus disserit: *Beata anima quæ sedes est sapientiæ! Quenam est illa anima? utiquè justii. Meritò planè, quia justitia & judicium præparatio sedis hæc est. Ecce quenam illi serica, quæ tæpetia, quæ PULVI-*
NARIA

*S. Berni
ser. 3. de
Adv.*

N A R I A oporteat præparari. Sed præcedat justitiam severum in nos ipsos iudicium, discutiamus conscientias, accedamus tribunal sacerdotale, ibi sententiam in nos latam humiliter audiamus, & de justitiâ, quæ nos Deo jungat, non dubitemus.

IX. Tales Pulvillos paravit sedi venturi Iudicis ille juvenis, de quo Hieronymus Platus. Erat inquit vanissimus juvenis, qui perpetuum vivebat *Hodie*, parùm aut nihil de crastino sollicitus, mundi cupidiarum sectator, peccatis immerfus & impœnitentiæ somno pridem sopitus. Hunc amicitie causa invisens Asceta, & fortè lectum, in quo solebat recumbere mollibus pulvillis, & sericeis stragulis adornatum intuitus, pauca hæc ad Juvenem Prophetæ verba effatus est: *Alium lectum nobis sternit Isaias. Subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes.* Satis hoc dixisse fuit ingenioso, ut reflexis in conscientiam oculis adverteret se dudum nimiam securitate indulgentiæ divinæ confisum, indormiisse pulvillo præsumptuosæ spei, quare à somno flagitiosæ vitæ experrectus, illicò secum deliberare cœpit de christiana Philosophia, quæ est secundum Platonem meditatio mortis, incertæ, periculosæ, distinguentis inter justos & peccatores; nec multò post obsecutus vocanti Deo, cœtui Religioso adscribi voluerit, ut esset in ejus anima *Justitia & iudicium præparatio sedis* divinæ. Hos pulvillos Auditores mei, abjectis illis veteribus nobis substernamus, hæc celebremus *Lectisternia*. Cogitemus, quod liquando *subter nos sternetur tinea, & vermes erunt operimentum nostrum*, quod periculosè dormiat, qui nimium sperat, quod proximus sit ad ruinam qui desperat, quod Iustitia & Iudicium sit præparatio sedis divinæ: quare *sobriè & justè, & piè vivamus*

Hier. Plat.
lib. 3. c. 38.
de bono
stat. relig.
D'oultrem
P. 1. Pæ-
dag. c. 8. §.
6.

Isai. 14.

ad Titum.

E

in 2.